

weder tot den rang der onafhankelijke mogendheden verbiëf — zich een vorst koos uit den stam, waaraan het grootendeels deszelfs vroeger onafhankelijk bestaan te danken had — toen het kort daarna deszelfs zonen op de velden van *Quatre-Bras* en *Waterloo* had zien strijden; bloeden en overwinnen — ja toen juichte men de landtroepen niet minder toe, dan later onze moedige zeehelden voor *Algiers* en *Palembang*. Doch met den terugkeer tot handel en nijverheid, konde men ook duidelijk genoeg, in de noordelijke gewesten van het toenmalig koninkrijk der Nederlanden, een, wel niet volkomen — doch gedeeltelijk — terugkeeren tot de oude gevoelens, ten opzichte der landtroepen, bespeuren; ongelukkigerwijze was het welgevallen voor de zee-magt daardoor niet toegenomen. Het ergste echter — *Spectator* kan dit nu, na eene gedeeltelijke verandering ten goede, vrij zeggen — was, dat de hooge regering niet veel meer dan het volk deed, om de steeds zoo noodzakelijke emulatie bij de strijdkrachten van den staat op te wekken. Noch opgewekt moreel, noch blijkbare nijdver bestond er, noch bij de land- noch bij de zee-magt. Eene gebrekkige zamenstelling van beiden, had veel van de geestkracht uitgedoofd, waarvan zij, in opgenoemde groote gebeurtenissen, nog bewijzen hadden gegeven; zelfs was dit blijkbaar bij vele hoofd- en andere officieren, die vroeger zich zoo voordelig gekenschetst, en roemrijk in den 20 jarigen oorlog hunne epauletten en onderscheidingsteekenen gewonnen hadden.

Is dit ingeslopen gebrek de eenige voornaamste oorzaak niet geweest, tot de ontbinding van datgene, wat in het jaar 1815 de Vveener diplomaten eene Europeaansche proef noemden, dan was het, naar het inzien van *Spectator*, toch ééne der voornaamste oorzaken.

Toen de nood echter klom, zocht men de middelen, vereerde dezelve en juichte ze toe. De kreet des konings: *TE WAPEN!* *TE WAPEN!* klom van stad tot dorp, en vond zoowel, in de paleizen als in de schamele hut, eenen toestemmenden weerklank. Geheel Oud-Nederland weergalmde van het krijgsmuziek en het krijgsgedruisch, en even als de Barden der Batavieren de roemrijke daden hunner helden bij onderscheidene gelegenheden opzongen, om hunnen landgenooten heldenmoed en vaderlandsliefde in te boezemen, evenzo ontvonkten de tolken der openbare meening, vaderlandslievende schrijvers en dichters, den heldenmoed bij de afstammelingen van het heilig voorgeslacht. Zoek vrij in de geschiedrollen van het vaderland; het voorbeeld, in de laatste twee jaren gegeven, was oorspronkelijk en geene navolging!

De geestkracht, uit het volk opgegaan, hoewel door haar ontvonkt, deed de hooge regering geheel ontwaken, sterkte hare eerste door zwakheid gekenmerkte schreden, en vooraan staat zij nu met het volk op de schaal van *kracht* en *ontwikkeling van staatkundige beschaving*!

Erkent het, brave koning, dierbaar vaderland en moedige strijders, wederkeerig, wat zedelijke invloed, wat emulatie, wat dankbaarheid, wat onderling vertrouwen vermag! waartoe een in aantal klein volk in staat is! De lof aan *van Speijk* en

anderen toegekend, heeft honderde navolgers voor de toekomst gevormd, en uit de lijken uwer betreurde helden zijn duizende andere helden geboren. Dat ook nu de lessen en wenken, die niet de tijd en omstandigheden, maar eene steeds zorgende Voorzienigheid tot ons aller bestwil gaf, voor ons en voor onze nakomelingen niet verloren gaan! Men heeft de hefboomen leeren kennen, om het werktuig in beweging te zetten; dat men ook deze in rustiger tijden niet verbrijzele en verachte, want de loopende tijden doen genoegzaam vooruitzien, dat men ze misschien wederom zal moeten aanleggen!

De bovenstaande denkbeelden rezen in *Spectator* op, bij de lezing van een artikel in de *Arnhemse Courant* van den 14n Julij ll., ten titel voerende: *krijgsbedrijf uit den Spaanschen oorlog*; maar voornamelijk bij de hier volgende voorafgaande opmerking van den schrijver:

» Wij verwonderden ons meermalen, dat die daden, welke den Hollandschen moed en het Hollandsch beleid ook in de veldtogten van den grootsten veldheer zijner eeuw deden kennen, nimmer afzonderlijk en naauwkeurig zijn bijeenverzameld, als eene waardige eerzuil daarstellende voor ons vaderland, ook in de rampvolste dagen."

» Wat voor velen onzer landzaten roemrijk is verrigt geworden in de veldtogten van Spanje, Italië (?), Rusland en Duitschland, is als door eenen duisteren nacht voor aller oogen verborgen gebleven, even als of geene zon de krijgsbedrijven in dien tijd mogt beschijnen."

» De faam der moedigste daden verspreidde zich niet verder dan tot de bergketen van Spanje, Italië en Duitschland, en geene echo bragt het verhaal derzelve tot ons over."

De beantwoording dezer aanmerkingen stelt *Spectator* zich voor, in een zijner volgende nummers te geven.

PLAATS GEHAD HEBBENDE PROMOTIEN, BIJ HET LEGER.

Volgens een Koninklijk besluit van den 18den Julij zijn de navolgende tweede luitenants, in hunnen tegenwoordigen rang en ancienniteit, overgeplaatst:

Bij de afd. gren.: F. G. N. de Villepoix, van de 5de afd. inf.; A. E. Mansfeldo, van de 7de afd. inf.; H. VV. Buys, van de 8ste afd. inf.; A. van Dalen, van de 12de afd. inf.; L. van Bronkhorst, van de 13de afd. inf.; H. van der Heyden, van de 14de afd. inf., en M. Ruth, van de 17de afd. inf.

Bij het 1ste bat. jag.: P. N. Roche, van de 17de afd. inf.

Bij het 2de bat. jag.: VV. P. Macleod, van de 7de afd. inf.; J. C. J. Smits, van de 12de afd. inf.

Bij een Koninklijk besluit van den 19den dezer, is de kap. D. H. Laasman, thans twee derde tractement genietende, in activiteit gesteld en bij de 2de afd. inf. ingedeeld; is tot kap. benoemd: de 1ste luit.-adj. J. J. Verschoor, van de afd. gren., met bepaling dat hij in zijne tegenwoordige betrekking van bat.-adj., hij voormeld korps, zal blijven dienen; en zijn verder tot kapitein benoemd:

Bij de 18de afd. inf.: de 1ste luit. S. J. Gochins, van de afd., en bij de 5de afd. inf.: de 1ste luit. H. van der Straal, van het 2de bat. jagers.

Nog is de titulaire rang van kapitein verleend aan den 1sten luit. A. Portmans, thans dienende als tijdelijk plaatselijken kommandant te Oostburg.

Bij een ander besluit van den 19den Julij is tot majoor bij de 17de afd. inf. benoemd: de kap. VV. G. van der Hoop, van de 10de afd. inf. en adj. van den prov. komm. van Z.-Holland.

Uerscheidenheden.

De regering heeft het noodzakelijk geacht, om de opgeschorte lessen aan de Koninklijke Militaire Akademie, voor een der wetenschappelijke wapens van het staande leger te doen vervangen, door te *Medemblik*, voorloopig eenen nieuwen leercursus voor de Kadets der *Genie* te openen. Sedert ruim vier maanden is deze nieuwe inrigting in werking en zelfs ten dienste van het vak van den *Waterstaat* uitgebreid. Dezen maatregel toejuichende, kan men echter de aanmerking niet terughouden, waarom het wapen der *artillerie* van deze gunst is uitgesloten geworden? — Indien het waar is — en wie zal het betwijfelen — dat tot dit wapen eene wetenschappelijke opleiding onmisbaar is, dan moet het verwondering baren, dat deze opleiding thans geheel uit het oog verloren wordt. Te meer daar, in gewone tijden, dit gedeelte van de vorming van den Artillerist zoo uitsluitend op den voorgrond geplaatst werd. Het is te bejammeren, dat men bij ons, in vele zaken, of te veel of te weinig verrigt; en het is niet te ontkennen, dat dit laatste, in het onderhavige geval, niet anders dan ongunstig in de gevolgen werken kan. Geen wonder dan ook, dat de bovenstaande opmerking niet alleen bij het wapen der *artillerie*, maar ook bij vele Ouders, die hunne kinderen tot dat wapen bestemden, eenen onaangename indruk gemaakt heeft! De middelen, tot het wegnemen dezer gegronde aanmerkingen verdienen, onzes inziens, de bijzondere oplettendheid en de spoedige behartiging van het Gou-vernement. Het ligt buiten den werkkring van den *Spectator*, die middelen aan te wijzen; het zij hier genoeg de aandacht op een belangrijk onderwerp gevestigd te hebben, om de noodzakelijkheid van een geregeld wetenschappelijk onderwijs ook voor de *artillerie* te doen gevoelen. Het is de pligt van hooger, aan de regimatige wenschen van velen in dezen gevolg te geven.

Aanmerkingen op een verslag, betreffende de Topographische Kaart der grensscheiding van het Oud-Nederland en de Belgische provinciën, vervaardigd (de kaart namelijk, niet het verslag!) onder directie van den Kolonel en Directeur der Militaire verkenningen, J. E. VAN GORKUM, geplaatst in de Vriend des Vaderlands, 6e deels n°. 5. (S)

In de inleiding van het genoemde verslag komen eenige bijzonderheden voor, waarmede zij, die met de beoefening der *Topographie* der vreemdelingen, bijzonder bij de Duitschers, niet geheel onkundig zijn, zich moeilijk zullen kunnen vereenigen. Is het pligt den vaderlandschen roem, waar zulks ook geëischt wordt, te handhaven, of de verdiensten van Nederlanders te doen gelden; iets anders is het dezen iets toe te kennen, wat aan anderen behoort. Vooral in het gebied der wetenschap moet deze laakbare partijzucht verbannen zijn; daar moet het *Amicus*

Plato Amicus Socrates enz. boven alles geëerbiedigd worden; want ook het doel der Wetenschap, welke ook, is bevordering der waarheid.

Dit doel, en geen ander, noopt ons het onnaauwkeurige van dat verslag kortelijk aan te toonen. Het moet den heer VAN GORKUM, wiens zedigheid zijne talenten evenaart, zelve gehinderd hebben, dat men Zijn Ed. Gestr. eene uitvinding toeschreef, welke een' anderen toekomt. — Slechts het zelf misdeelde gevogelte heeft de vederen van den Paauw noodig, om fraai te schijnen; deze laatste heeft aan eigen verdiensten genoeg. Doch ter zaak.

In het meergemelde verslag lezen wij: » Het is toch bekend, » dat men bij de tweederlei horizontale aangifte (1) van lengte » en breedte, sedert eenigen tijd, eene derde, die der verheven- » heid van den grond of der hoogte gevoegd heeft, welke de » grond boven de oppervlakte der zee en der rivieren bezit. » Dezen nieuwen tak der aardrijkskunde kan men *hypsologie* (!!!) » heeten, en volgens dezelve alleen kan men de reliëfs opgeven, » door middel van zwaardere of minder zware dwarsstrepen in » de hellingen van het ongelijke terrein aan te brengen. Gelijk » men nu tot dus verre alle hoogten, van de steilste bergen af » tot de minste verheffing van den grond toe, in de laatste » dertig à veertig jaren, door meer of minder lange en zware » dwarsstrepen, bij *gissing* aangaf, zoo is de heer VAN GORKUM » op het denkbeeld gekomen om deze dwarsstrepen, door hem » *normalen* geheeten, tot een bijzonder doel aan te wenden, » namelijk om dezelve eene *bepaalde*, meerdere of mindere » breedte of zwarteheid, en lengte te geven, naar mate der ver- » grootende of afnemende rijzing of daling van het terrein en » der graden, die de helling heeft. Hij paste zulks enz."

In de eerste plaats weten wij niet, waartoe dat alles juist hier vermeld wordt. In dat gedeelte der kaart, waarover dit verslag loopt, hebben wij van die *hypsologie* zoo goed als niets bespeurd. De geheele uitweiding is dus een *hors d'œuvre*; doch ware het slechts dat!

Wij zullen op het zonderlinge van sommige uitdrukkingen in het aangehaalde de aandacht niet bepalen; maar alleen opmerken, dat de benaming *normaal* voor de lijn, welke loodrecht staat op de *tangens* van eenig punt eener kromme (en de arceringen in de nieuwere *topographie* zijn niets anders) evenmin eene vinding is van den heer v. G., als de geheele theorie, van welke hier boven gesproken is, zelve. Het is onjuist, dat men vóór den heer v. G., de hoogte van eenig terrein op de kaart alléén bij *gissing* voorstelde. Het denkbeeld, om de hoogten van eenig terrein, naar eenen *bepaalden* maatstaf, door arceringen in kaart uit te drukken, was reeds lang bekend. Dat denkbeeld, of ten minste eene eenvoudige, duidelijke en voor militaire aangelegenheden volledige toepassing van hetzelfde, was voornamelijk het werk van den Saksischen Majoor LEHMANN. Deze heeft, in een geschrift ten titel voerende *Die Lehre der Situation-Zeichnung oder Anweisung zum richtigen Erkennen und genauen Abbilden der Erd-Oberfläche, in topographischen Charten*

(1) *Aangifte*: een kritisch Hollandsch tijdschrift bezigt dit woord!!